

Základné požiadavky na projektovanie stavieb

anotácia prednášky: základné požiadavky na stavby, všeobecno-technické požiadavky na výstavbu podľa stavného zákona. Vybrané základné požiadavky na stavby podľa vyhlášky 532/2002. Aplikčné príklady z praxe.

Základné požiadavky na projektovanie stavieb taxatívne určuje v základných rámcoch Zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (z 27.04.1976) č. 50/1976. Podrobnejší výklad a predpisy všeobecno – technického charakteru určuje vyhláška 532/2002 o Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Detaily navrhovania (projektovania) stavieb predpisujú príslušné normy.

Obsah stavebného zákona:

STAVEBNÝ ZÁKON v znení neskorších predpisov

Základné časti:

Prvá časť :	Územné plánovanie
Druhá časť:	Stavebný poriadok
Tretia časť:	Sankcie
Štvrtá časť:	Vyvlastnenie
Piata časť.	Stavebné úrady, špeciálne stavebné úrady
Šiesta časť:	Ochrana osobitých záujmov
Siedma časť:	Sústava informácií a evidencia
Osma časť:	Spoločné ustanovenia (poznámka: tu aj pojmy stavebného poriadku)
Deviata časť.	Prechodné a záverečné ustanovenia

Druhá časť: Stavebný poriadok – členenie zákona na deväť oddielov:

- 1. ZÁKLADNÉ USTANOVENIA**
- 2. OPRÁVNENIE NA USKUTOČŇOVANIE STAVIEB A VYBRANÉ ČINNOSTI VO VÝSTAVBE**
- 3. VŠEOBECNÉ TECHNICKÉ POŽIADAVKY NA VÝSTAVBU**
- 4. POVOĽOVANIE STAVIEB, ZMIEN STAVIEB A UDRŽIAVACÍCH PRÁC**
- 5. POVOLENIE TERÉNNYCH ÚPRAV, PRÁC A ZARIADENÍ**
- 6. VYTYČOVANIE STAVIEB**
- 7. UŽÍVANIE STAVIEB**
- 8. ÚDRŽBA STAVIEB A ICH ODSTRANOVANIE**
- 9. ŠTÁTNY STAVEBNÝ DOHLAD**

• **ZÁKLADNÉ POŽIADAVKY NA STAVBY** patria medzi základné ustanovenia stavebného priadku. Sú to požiadavky, ktoré musí stavba spĺňať počas jej reálnej životnosti (ekonomicky odôvodnenej životnosti). Dnes môžeme hovoriť o období od 50 -100 rokov. Základnými požiadavkami na stavby sú:

- a) mechanická odolnosť a stabilita stavby,
- b) požiarne bezpečnosť stavby,
- c) hygiena a ochrana zdravia a životného prostredia,
- d) bezpečnosť stavby pri jej užívaní,
- e) ochrana pred hlukom a vibráciami,
- f) energetická úspornosť a ochrana tepla stavby.

a) **mechanická odolnosť a stabilita stavby** – stavba musí byť realizovaná tak aby účinky, ktoré budú na ňu pravdepodobne pôsobiť počas výstavby a užívania nespôsobili jej zrušenie, neprípustnú deformáciu, poškodenie nosnej konštrukcie alebo ostatných častí stavby. (vietor, zemetrasenie, voda, požiar)

b) **požiarne bezpečnosť stavby** (zabezpečenie stavby proti požiaru a podmienok režimu núdzovej prevádzky pri požiaru – evakuácia osôb, obmedzenie vzniku a šírenia ohňa v budove ale aj na susedné budovy, zaistenie bezpečnosti jednotiek požiarnej ochrany)

c) **hygiena a ochrana zdravia a životného prostredia** (stavba musí spĺňať požiadavky trvalo udržateľného vývoja – environment friendly, sustainable building, súvisí to so znížením emisií CO₂, zabrániť šíreniu nebezpečných látok a plynov do ovzdušia, emisií žiarenia, znečisťovaniu vôd ale aj výskytu vlhkosti v stavbách konštrukciách, obmedzenia svetelných reflexí výškových stavieb s preskennými fasádami)

d) **bezpečnosť stavby pri jej užívaní** (stavba sa musí navrhnuť a postaviť tak, aby nevzniklo neprípustné nebezpečenstvo úrazu pošmyknutím, pádom, nárazom, porezaním, popálením, obarením, zásahom elektrického prúdu, výbuchom, pohybujúcim sa vozidlom alebo pádom uvoľnenej časti stavby)

e) **ochrana pred hlukom a vibráciami** (stavba sa musí navrhnuť a postaviť tak, aby hluk a vibrácie vnímané užívateľmi stavby a osobami v jej blízkosti neprekročili úroveň, ktorá ohrozuje ich zdravie, aby im umožnili spať, odpočívať a pracovať v uspokojivých podmienkach.

f) **energetická úspornosť a ochrana tepla stavby** (stavba a jej zariadenia na vykurovanie, ochladzovanie, vetranie a prípravu teplej vody sa musia navrhnuť a zhotoviť tak, aby energia spotrebovaná na ich prevádzku bola čo najmenšia vzhľadom na klimatické podmienky, umiestnenie stavby a požiadavky jej užívateľov).

Od januára 2009 bude povinná **energetická certifikácia všetkých nových a rekonštruovaných budov** ako aj inšpekcia kotlov a systémov vzduchotechniky.

Certifikácia je základ hodnotenia energetickej hospodárnosti budov (zákon č.555/2005 Z.z. z 8.novembra 2005). „Zákon ustanovuje postupy a opatrenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov (EHB) s cieľom optimalizovať interné prostredie v budovách a znížiť emisie CO₂ z prevádzky budov a a pôsobnosť verejnej správy. EHB (energetická hospodárnosť budov) je daná množstvom energie v GJ potrebnej na splnenie všetkých energetických potrieb súvisiacich s normalizovaným užívaním budovy. Je to najmä množstvo energie potrebnej na vykurovanie a ohrev pitnej vody, chladenie a vetranie vzduchu a osvetlenie“¹ Obytné budovy

¹ Honner, K.: Energetická certifikácia, Informácie SKA, 02-03/2008, s. 18

spotrebovávajú na tvorbu vnútornej klímy viac ako 48% konečnej spotreby energie. Podľa výpočtu EHB bude budova zatriedená do energetickej triedy A až G (A- veľmi energeticky úsporný, B -energeticky úsporný, C- energeticky vyhovujúci, D- energeticky nevyhovujúci, E - energeticky neúsporný, F – energeticky veľmi neúsporný, G - energeticky plytvajúci). Certifikát musí pre budovu zabezpečiť vlastník stavby (správca budovy) po jej dokončení alebo významnej obnove, pri jej predaji alebo prenájme. EC platí 10 rokov. Nemusí sa robiť pre budovy postavené pred rokom 1947 (budovy staršie ako 61 rokov), budovy historické, sakrálne, dočasné, priemyselné, poľnohospodárske, budovy s úžitkovou plochou menšou ako 50m². Certifikáty môže realizovať len odborne spôsobilá osoba. Ak je EC vykoná odborne spôsobilá osoba v rozpore s ustanovením zákona a technickými normami môže jej byť uložená pokuta od 5000 – 100 000,0 Sk.

• **VŠEOBECNÉ TECHNICKÉ POŽIADAVKY NA VÝSTAVBU** sú to požiadavky, ktoré súvisia so všeobecnými a základnými predpismi na navrhovanie a uskutočňovanie stavieb, podľa ktorých sú právnické osoby, fyzické osoby, orgány štátnej správy a samosprávy povinné postupovať pri umiestňovaní, projektovaní, povoľovaní, uskutočňovaní, kolaudovaní, užívaní a odstraňovaní stavieb. Podobne ako základné požiadavky na stavby patria tiež medzi základné ustanovenia stavebného predpisu.

• **VŠEOBECNÉ TECHNICKÉ POŽIADAVKY NA NAVRHOVANIE STAVIEB** patria tiež medzi základné ustanovenia stavebného predpisu. Stavby sa musia navrhovať tak, aby boli po celý čas životnosti v súlade so základnými požiadavkami na stavby, so zastavovacími podmienkami a aby boli zhotovené z vhodných stavebných výrobkov a pritom aby:

- a) stavba bola **začlenená do územia** v súlade s urbanistickými, architektonickými a environmentálnymi zásadami a požiadavkami ochrany prírody a krajiny a pamiatkovej starostlivosti tak, aby sa vylúčili negatívne účinky stavby na okolie z hľadiska ochrany zdravia a životného prostredia, prípadne aby sa obmedzili na prípustnú mieru,
- b) stavba bola **prístupná z cesty**, miestnej komunikácie alebo z účelovej komunikácie,
- c) stavba stavebnotechnickým vybavením zodpovedala účelu a spôsobu užívania, a ak ide o stavbu, ktorá je určená len na užívanie osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie alebo o stavbu, ktorá je prístupná širokej verejnosti, aby spĺňala aj osobitné požiadavky na užívanie stavby osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, najmä **požiadavku bezbariérovosti**,
- d) stavba bola napojená na verejný vodovod a verejnú kanalizáciu, ak v okolí stavby je verejný vodovod s dostatočnou kapacitou a verejná kanalizácia,
- e) energetické vybavenie stavby bolo čo najhospodárnejšie a čo najbezpečnejšie vzhľadom na klimatické podmienky miesta stavby a na účel a spôsob užívania stavby,
- f) odpadové vody vypúšťané do verejnej kanalizácie boli v súlade s požiadavkami osobitných predpisov a v súlade s kanalizačným poriadkom,
- g) každá prípojka stavby na verejné technické vybavenie územia bola samostatne uzavierateľná alebo odpojiteľná a aby miesta uzáverov, odpojení a meracích zariadení boli ľahko prístupné a trvale označené,
- h) bol zabezpečený odvoz alebo iný spôsob zneškodnenia odpadu z užívania stavby,
- i) dispozičné a prevádzkové riešenie stavby, čo najviac zohľadňovalo klimatické

podmienky miesta stavby a možnosti pozemku tak, aby sa čo najlepšie využilo slnečné žiarenie a denné svetlo,

j) bola zabezpečená čo najväčšia ochrana stavby pred vetrom, dažďom, hlukom, vibráciami, otrasmi, ionizačným žiarením z geologického podložja, vplyvom geopatogénnych zón, bludných prúdov a podzemných a povrchových vôd,

k) sa emisie látok znečisťujúcich ovzdušie, svetelné, tepelné a ostatné elektromagnetické žiarenie a podmienky ich odvádzania do vonkajšieho prostredia

pri realizácii stavby, prevádzke stavby a súvisiacich činnostiach riešili v súlade s požiadavkami osobitných predpisovak takéto požiadavky nie sú ustanovené, aby sa riešili podľa aktuálneho stavu techniky v čase navrhovania konkrétnej stavby,

l) stavba s jadrovým zariadením spĺňala požiadavky osobitného predpisu.

Podrobnejší výklad základných, všeobecno - technických požiadaviek na výstavbu a navrhovanie stavieb určuje vyhláška 532/2002 o Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie (stav k 8. 11. 2007). Vybrané základné požiadavky na stavby podľa vyhlášky 532/2002:

• **POŽIADAVKY NA STAVEBNÉ KONŠTRUKCIE**

Zemné práce. Pri zemných prácach každého druhu sa musí vykonať skrývka kultúrnej vrstvy pôdy, ktorá sa musí premiestniť a uložiť tak, ako to organizácia výstavby a uchovanie kvality kultúrnej vrstvy pôdy vyžadujú. Výkop pri zemných prácach sa musí zabezpečiť proti zosunutiu. Podzemné energetické, telekomunikačné, vodovodné a kanalizačné vedenie, ktorého poškodenie môže ohroziť bezpečnosť ľudí pri vykonávaní zemných prác alebo ktoré môže ohroziť zemné práce, treba vhodne zabezpečiť pred poškodením.

Základy stavby. Základy stavby musia zabezpečovať stabilitu stavby a musia sa uskutočniť tak, aby ich prípadné nerovnomerné sadanie vyhovovalo slovenským technickým normám. Pri stavbe, ktorej základy sú vystavené zmene teploty, musia sa zohľadniť účinky zmeny teploty na vlastnosti základovej pôdy pri súdržnej zemine. Podzemná stavebná konštrukcia oddeľujúca vnútorný priestor od okolitej zeminy alebo od základu stavby sa musí izolovať proti zemnej vlhkosti, podzemnej vode a šíreniu tepla do podložja a v prípade potreby proti prenikaniu radónu a iných škodlivín. Základy stavby sa chránia podľa potreby pred agresívnou vodou a látkou, ktoré ju poškodzujú.

Steny a priečky stavby. Obvodové a vnútorné steny stavby, ich spoje a styky sa musia navrhnuť tak, aby v dôsledku objemových zmien spôsobených teplotným rozdielom a vlhkosťou nedochádzalo k zníženiu statickej bezpečnosti, k zatekaniu, korózii výstuže, zvýšenej infiltrácii a výskytu hygienických nedostatkov. Obvodové steny stavby musia **brániť šíreniu požiaru** na inú stavbu, na otvorené technologické zariadenie, voľný sklad alebo na susedný požiarový úsek. Obvodové steny stavby musia zabezpečiť ochranu stavby pred vonkajšími klimatickými vplyvmi, ktoré majú nepriaznivý účinok na tepelnú a akustickú pohodu a spotrebu tepla na vykurovanie. Steny a priečky stavby musia spĺňať z hľadiska ochrany proti hluku požiadavky stavebnej akustiky na **nepriezvučnosť proti zvuku** šíriacemu sa vzduchom z vonkajšieho prostredia a medzi miestnosťami v budove. Steny a priečky stavby

plniace funkciu nosnej požiaro-deliacej konštrukcie **musia spĺňať požadované požiarnotechnické charakteristiky**. Obvodové steny a vnútorné steny oddeľujúce priestory s rozdielnym režimom vykurovania a stenové konštrukcie prilahlé k terénu musia spĺňať požiadavky na tepelnotechnické vlastnosti pri prenose tepla, vodnej pary a vzduchu konštrukciami.

Stropy stavby. Stropná konštrukcia sa musí navrhnuť a zhotoviť tak, aby maximálne vnútorné sily a pretvorenie nespôsobili **neprípustnú deformáciu stropnej konštrukcie**. Požiarny strop stavby musí spĺňať požadované požiarnotechnické charakteristiky. Stropná konštrukcia musí spĺňať z hľadiska ochrany proti hluku slovenské technické normy na nepriezvučnosť proti zvuku šíriacemu sa vzduchom z vonkajšieho prostredia a medzi miestnosťami v budove a nárazovému (krokovému) zvuku šíriacemu sa konštrukciou. Vnútorná stropná konštrukcia musí spĺňať požiadavky na tepelnotechnické vlastnosti pri prestupe tepla v ustálenom a neustálenom teplotnom stave. Stropná konštrukcia nad otvoreným prechodom a priestorom musí spĺňať požiadavky z hľadiska difúzie vodnej pary a vzduchovej priepustnosti.

Strechy stavby. Strešná konštrukcia musí chrániť stavbu pred účinkami vonkajšej klímy, zachytávať a odvádzať zrážkové vody, zabráňovať ich vnikaniu do konštrukcií a **zachytávať sneh a ľad** tak, aby neohrozovali chodcov a účastníkov cestnej premávky. Povrchová úprava strechy stavby musí spĺňať požiadavky na zabránenie šírenia prelietavého ohňa a ohňa po povrchu. Nosná konštrukcia strechy stavby musí spĺňať požiadavky mechanickej odolnosti a stability a vykazovať požadované požiarnotechnické charakteristiky. Strešná konštrukcia musí spĺňať požiadavky na tepelnotechnické vlastnosti pri prechode tepla, difúzii vodnej pary a prievzdušnosti dané slovenskými technickými normami. **Strešná konštrukcia sa musí navrhnuť tak, aby v nej nevznikla kondenzácia vodnej pary**. Ak sa tým neohrozí funkcia a životnosť obvodovej steny stavby, možno **z hľadiska vlhkostného režimu pokladať za vyhovujúcu aj takú strechu, v ktorej kondenzuje vodná para**. Pochôdzna strecha stavby musí mať zaistený bezpečný prístup a musia byť na nej urobené opatrenia zaisťujúce bezpečnosť prevádzky na strešnej ploche. Šikmá strecha stavby so sklonom strešných rovín strmšia ako **25o musí mať zachytávač zosúvajúceho sa snehu**. Strecha výrobného alebo skladového priestoru, kde hrozí nebezpečenstvo výbuchu, musí mať výfukovú konštrukciu, ktorá bude klásť čo najmenší odpor vzniknutej tlakovej vlny, ktorá musí byť nasmerovaná do voľného priestoru. Ak tejto požiadavke nemožno vyhovieť, musí mať strecha stavby takú konštrukciu, aby bezpečne odolávala tlakovej vlny.

Schodište a rampa . Každé podlažie okrem podlažia, ktoré je prístupné priamo z upraveného terénu, a každý užívaný povalový priestor budovy musia byť prístupné najmenej jedným schodišťom - hlavným. Ďalšie schodištia, pomocné, sa navrhujú predovšetkým na riešenie únikovej cesty v súlade so slovenskými technickými normami. **Namiesto schodišťa možno navrhnuť šikmú rampu, ktorá na únikových cestách nesmie mať väčší sklon ako 1 : 8.**

Najmenšia podchodná a priechodná výška schodišťa, priechodná šírka ramena schodišťa, rozmery podesty a medzipodesty a šírka schodišťového stupňa sú dané slovenskou technickou normou. **Každý schodišťový stupeň v jednom schodišťovom ramene musí mať rovnakú výšku**. V jednom schodišťovom ramene môže byť najviac **16 schodišťových stupňov**. Pomocné schodište môže mať najviac 18 schodišťových

stupňov. Sklon schodišťových ramien hlavného schodišťa nesmie byť väčší ako 35°, v bytovom dome bez výťahu nesmie byť väčší ako 33°. Schodište vnútri bytu s konštrukčnou výškou menšou ako 3 000 mm a schodište do podzemného podlažia môže mať sklon schodišťových ramien najviac 41°. Najväčší sklon rampy určenej na verejné užívanie je daný slovenskou technickou normou. **Najmenšia priechodná šírka šikmej rampy určenej na verejné užívanie je 1 100 mm. Najmenšia dovolená podchodná výška rampy nameraná na zvislici je 2 100 mm.**

Súčiniteľ šmykového trenia povrchu šikmej rampy, povrchov schodišťových podest a stupňov vonkajších schodišť je daný slovenskou technickou normou. Schodište a rampa, ktorých šírka neprekračuje 1 200 mm, musia byť vybavené jedným zábradlím s výnimkou kruhového schodišťa, ktoré musí mať dve zábradlia. **Schodište a rampa širšie ako 1 200 mm musia byť vybavené dvoma zábradliami alebo držadlami. Schodište a rampa širšie ako 2 200 mm musia byť vybavené doplnkovým zábradlím s držadlom, ktoré ich rozdelí na pruhy široké najviac 2 200 mm.** Priestory schodišťa musia byť osvetlené a vetrané.

Zábradlie. Pri každej pochôdznej ploche stavby, kde je nebezpečenstvo pádu osôb a ku ktorej je možný prístup osôb, sa musí zabezpečiť ochranným zábradlím, prípadne inou zábranou, ktorá musí bezpečne odolávať zaťaženiu pôsobiacemu vo vodorovnom aj zvislom smere.

Zábradlie sa má zriadiť na voľnom okraji pochôdznej plochy v súlade so slovenskými technickými normami, v závislosti od zatriedenia pochôdznej plochy. Za voľný priestor sa nepovažuje priestor zakrytý konštrukciou, ktorá bezpečne znáša zaťaženie pešou prevádzkou.

Zábradlie sa nemusí zriadiť,

a) ak by bránilo základnej prevádzke, na ktorú je plocha určená,

b) pri hĺbke voľného priestoru najviac 3 m, ak je na voľnom okraji pochôdznej plochy s bežnou alebo nízkou prevádzkou vytvorený nepochôdzny bezpečnostný pás široký najmenej 1 500 mm, ktorý je zreteľne vymedzený.

Najmenšia dovolená výška zábradlia vrátane držadla je:

a) základná - 1 000 mm vo všetkých prípadoch, keď nie je predpísaná väčšia výška **alebo dovolená znížená výška,**

b) znížená - 900 mm, ak je hĺbka voľného priestoru najviac 3 m,

c) zvýšená - 1 100 mm, ak

1. hĺbka voľného priestoru je väčšia ako 12 m,

2. pochôdzna plocha sa vo vzdialenosti menšej ako 1 m zvažuje k voľnému okraju sklonom väčším ako 10 % alebo stupňovito, bez ohľadu na hĺbku voľného priestoru, ak nie je potrebné použiť zábradlie podľa písmena d),

3. vo voľnom priestore je ohrozenie látkami škodlivými zdraviu,

d) **zvláštna - 1 200 mm,** ak je hĺbka voľného priestoru väčšia ako 30 m.

Pri schodišti, prípadne pri šikmej rampe so zrkadlom musí najmenšia dovolená výška zábradlia zodpovedať slovenským technickým normám.

V bytovom dome a v prevádzke určenej deťom musí byť zábradlie plné alebo s tabuľovou výplňou, so stĺpkovou výplňou zo zvislých tyčových prvkov alebo s mriežkovou výplňou. Medzery v zábradlí nesmú byť širšie ako 120 mm v bytovom dome a 80 mm v prevádzke určenej deťom.

Ak hrozí nebezpečenstvo pokĺznutia alebo prepadnutia, musí sa zábradlie pri podlahe zabezpečiť **ochrannou lištou najmenej 100 mm vysokou.**

Šikmé zábradlie schodišťa a šikmej rampy musí sa zabezpečiť madlom umiestneným vo výške najmenej 900 mm a najviac 1 200 mm. Pri stavbe určenej na pobyt detí do

šiestich rokoch sa navyše musí umiestniť madlo vo výške najmenej 400 mm a najviac 500 mm a do dvanástich rokov vo výške najmenej 600 mm a najviac 700 mm. Držadlo zábradlia nesmie mať ostré hrany ani výstupy.

Balkón, lodžia, arkier a lávka. Nosná konštrukcia balkóna, lodžie a arkiera sa navrhuje tak, aby bol eliminovaný nepriaznivý účinok tepelného mosta. Balkón, lodžia a arkier nesmú svojím umiestnením znižovať funkčnosť a ohrozovať prevádzku verejného priestoru. Výška umiestnenia ich spodného obrysu nad chodníkom musí byť najmenej 3 000 mm a nad cestou najmenej 4 500 mm.

Balkón a lodžia sa musia zabezpečiť zábradlím s výškou 900 mm až 1 200 mm podľa hĺbky voľného priestoru. Zábradlie v zariadení pre deti a v bytovom dome musí byť plné, s tabuľovou výplňou alebo so stĺpikovou výplňou zo zvislých tyčových prvkov. Medzery v zábradlí nesmú byť širšie ako 120 mm v bytovom dome a 80 mm v zariadení pre deti.

Lávka sa musí technicky riešiť tak, aby zodpovedala počtu osôb, ktoré budú po nej prechádzať alebo na nej pracovať. Povrch lávky nesmie byť šmykľavý. Aj povrch oceľového roštu musí mať rozmer oka podľa slovenskej technickej normy. Balkón a lodžia musia byť odvodnené tak, aby nezneškodzovali žiadnu inú časť stavby. Ak majú pôdorysnú plochu väčšiu ako 5 m², musia byť odvodnené do dažďového odpadového potrubia.

Komín a zariadenie na odvádzanie znečisťujúcich látok do ovzdušia. Komín sa navrhuje a vyhotovuje tak, aby každému pripojenému spotrebiču spalín zaručil bezpečný odvod a rozptyl spalín do voľného ovzdušia a nenastalo ich hromadenie a ohrozenie bezpečnosti podľa osobitného predpisu. Komín sa navrhuje z materiálu odolného proti mrazu v časti vystavenej atmosférickým vplyvom. Požiadavky na umiestnenie komína, jeho výšku a ústie sú dané slovenskými technickými normami. Komínový prieduch musí mať po celej účinnej výške nezmenený prierez. Odklon komínového prieduchu od zvislice nesmie byť väčší ako 15°, výnimočne pri rekonštrukcii stavby až 30°. Uhnutie nemá byť na úrovni stropnej konštrukcie alebo sopúcha. Komín musí mať kontrolné, čistiace a vyberacie otvory. Spotrebiče palív sa pripájajú do komínov podľa osobitného predpisu. Ustanovenia odsekov 1 až 6 sa primerane vzťahujú na každé zariadenie na odvádzanie znečisťujúcich látok do ovzdušia.

Výplne otvorov . Konštrukcie výplní otvorov vrátane ich osadenia musia mať požadovanú tuhosť, aby pri bežnej prevádzke nenastalo zrútenie, zvesenie alebo iná deformácia. Okenný parapet v obytnej a pobytovej miestnosti, pod ktorým je voľný vonkajší priestor hlbší ako 0,5 m, musí byť vysoký najmenej 850 mm alebo musí byť vybavený zábradlím najmenej do tejto výšky. Dvere na únikovej ceste musia umožňovať bezpečný a rýchly priechod pri evakuácii osôb a nesmú brániť zásahu jednotky požiarnej bezpečnosti. Dvere, cez ktoré prechádza osoba s obmedzenou schopnosťou pohybu, môžu byť posuvné za predpokladu, že majú zabezpečenú schopnosť otvárania pri požari alebo inej mimoriadnej udalosti nielen na princípe fotobunky alebo elektrického pohonu, ale aj na mechanickom princípe.

Podlaha, povrch stien a stropov stavby. Podlaha spolu so stropom stavby musí mať podľa účelu miestnosti v požadovanom rozsahu

a) statické parametre,

- b) odolnosť proti nárazu a trvalej deformácii,
- c) krokovú nepriezvučnosť,
- d) tepelnoizolačnú schopnosť,
- e) odnímateľnosť tepla podľa účelu miestnosti,
- f) svetelnotechnické parametre,
- g) vyhovujúce materiálové vlastnosti stanovené slovenskými technickými normami. Povrchová úprava stavebnej konštrukcie musí spĺňať požiadavky požiarnej bezpečnosti.

Podlaha vo verejnej budove musí mať protišmykovú úpravu povrchu so súčiniteľom šmykového trenia podľa slovenských technických noriem.

Podlaha balkóna a lodžie musí byť vodotesná s protišmykovou úpravou.

Inštalácia uložená v podlahe nesmie narušiť vlastnosti podlahy.

Povrch stien a stropov stavby sa chráni pred nepriaznivými účinkami prostredia rôznymi druhmi povrchovej úpravy; žiadna z nich nesmie mať negatívne účinky na zdravie ľudí, ale majú sa nimi dosiahnuť

- a) ochrana konštrukcie pred každým nežiaducim vplyvom, ktorý by konštrukciu poškodil alebo znehodnotil,
- b) požadované vlastnosti zodpovedajúce ich umiestneniu a účelu.

Výťah. Stavba podľa druhu musí mať zriadený osobný, prípadne nákladný, lôžkový, požiarne a evakuačný výťah. **Výťah sa zriaďuje v bytovom dome s viac ako štyrmi nadzemnými podlažiami.** Vstavba a nadstavba bytového domu o jedno obytné podlažie nevyžaduje výťah ani predĺženie existujúceho výťahu do podlažia.

Veľkosť výťahu musí byť odvodená **zo špičkovej prevádzky.** Požiadavky na výťahy, na požadovaný počet a druh výťahov sú určené osobitným predpisom a slovenskými technickými normami. Evakuačný a požiarne výťah, ktorý je súčasťou priestoru chránenej únikovej cesty, musí mať

- a) kabínu z nehorľavých látok a materiálov s veľkosťou najmenej **1 100 x 2 200 mm a nosnosťou najmenej 5 kN** umožňujúcu dopravu osôb ležiacich na nosidlách (na požiarne výťahy stačí čistá pôdorysná plocha kabíny 1, 3 m²),
- b) zaistenú dodávku elektrickej energie

c) takú rýchlosť, aby čas jednej jazdy z východiskovej stanice do posledného podlažia nepresiahol hodnoty ustanovené slovenskými technickými normami

d) možnosť, aby kabína v prípade ohrozenia objektu požiarom zišla do určitej stanice impulzom automatického požiarneho hlásiča alebo privolaním pomocou kľúčového spínača,

e) stanicu na každom podlaží, na ktorom sa predpokladá zásah požiarnej jednotky,

f) také vybavenie, **aby kabína, ak sa zastaví pri požiari medzi stanicami, došla do najbližšej stanice a osoby ju mohli opustiť,**

g) vetranie ako pri chránenej únikovej ceste.

Strojovňa výťahu sa umiestňuje a rieši tak, aby najvyššia hladina hluku v najbližšie situovanej obytnej miestnosti zodpovedala hygienickým predpisom. Strojovňa musí byť v osobitnom, uzamykateľnom, osvetlenom a dostatočne vetranom priestore.

Výťahové zariadenie musí byť od obytného priestoru dostatočne hlukovo odizolované.

Výťahová, inštaláčna a vetracia šachta a šachta

na zhadzovanie domového odpadu. Vo výťahovej šachte sa nesmie umiestniť žiadne vedenie technického vybavenia alebo iné technické zariadenie, ktoré nie je

potrebné na prevádzku a bezpečnosť výťahu.

Výťahová šachta sa musí dostatočne vetrať a nesmie sa využívať na vetranie priestorov nesúvisiacich s výťahom. **V šachte osobného výťahu s kabínou pre dvanásť osôb a viac sa musí zabezpečiť dostatočná výmena vzduchu, v prípade potreby aj núteným vetraním.**

Výťah spájajúci viac požiarnych úsekov musí mať vlastnú výťahovú šachtu. Výťahová šachta umiestnená v schodišti musí byť v súlade so slovenskou technickou normou.

V jednej výťahovej šachte môžu byť najviac tri výťahy. V budove najviac s piatimi poschodiami môže byť výťah bez vlastnej šachty vnútri schodišťového priestoru, od schodišťa však musí byť bezpečne oddelený.

Výťahovú šachtu možno využívať len na výťahové zariadenie. Musí byť vetrateľná a vybavená zariadením na odsávanie dymu v súlade so slovenskými technickými normami. Dvere výťahovej šachty a každý iný otvor v požiarnej stene šachty sa navrhuje podľa osobitného predpisu. Opláštenie a izolácia vetracej a inštalačnej šachty musí vykazovať požadované požiarnotechnické charakteristiky.

Vzduchotechnický rozvod nesmie byť napojený do komína. Odpadový vzduch z vetracej šachty sa musí vyviešť do voľného priestoru. Do vetracieho prieduchu sa nesmie umiestniť žiadne inštalačné vedenie.

Šachta a otvor na zhadzovanie domového odpadu a príslušný priestor sa nesmú umiestniť v spoločenskej a obytnej miestnosti. Šachta domového odpadu musí

a) vyústiť do samostatného zberného priestoru,

b) byť prístupná z voľného priestoru,

c) mať účinné vetranie,

d) mať odvodnené dno so zápachovým uzáverom.

Inštalačná šachta a šachta domového odpadu musia vykazovať požadované požiarnotechnické charakteristiky.

• OSOBITÉ POŽIADAVKY NA NIEKTORÉ DRUHY STAVIEB

Bytové budovy . Bytová budova musí spĺňať požiadavky úžitkové, hygienické, požiarnej bezpečnosti a civilnej ochrany. Podlažie vymedzujú dve najbližšie nad sebou nasledujúce horizontálne deliace konštrukcie. Bytová budova môže mať podzemné, nadzemné a ustupujúce podlažie, ktorých kritériá sú dané slovenskou technickou normou. Funkčné a architektonické požiadavky na bytovú budovu a jej vybavenie sú dané slovenskou technickou normou. Obytná miestnosť musí spĺňať požiadavky podľa slovenskej technickej normy. Svetlá výška obytnej miestnosti je daná slovenskou technickou normou. Svetlú výšku obytnej miestnosti možno znížiť na najmenej 2 400 mm a miestností v podkroví na 2 300 mm za podmienky, že ostatné významné stavebno-technické parametre na mikroklimu bytovej budovy sa v každom konkrétnom prípade ustanovia tak, aby sa dodržali základné požiadavky na tvorbu zdravého obytného prostredia. Príslušenstvo bytu musí spĺňať požiadavky podľa slovenskej technickej normy. Bytová budova sa navrhuje a uskutočňuje tak, aby v nej bola zabezpečená tepelná, svetelná, akustická pohoda a požiarne bezpečnosť.

Na bytovú budovu s bytmi nižšieho štandardu sa hore uvedené ustanovenia vzťahujú primerane.

Bytový dom. Bytový dom musí mať **najmenej jedno garážové stojisko na jeden byt.**

Ak nemožno garážové stojisko situovať v dome alebo stavebným napojením naň, musí byť vymedzená zodpovedajúca plocha na odstavenie vozidla. Odstavné a

parkovacie stojisko môže byť umiestnené aj mimo pozemku stavby bytového domu, ak ho nemožno technicky umiestniť na tomto pozemku. V bytovom dome sa nesmú umiestňovať prevádzky, pri ktorých hrozí nebezpečenstvo výbuchu, zamorenia okolia škodlivinami, zápachmi, nadmerným hlukom, otrasmi alebo nebezpečným žiarením. Bytový dom musí mať zabezpečené zariadenie na hygienicky bezchybné a požiarne bezpečné ukladanie domového odpadu.

Rodinný dom . Rodinný dom má mať najmenej jedno garážové stojisko na jeden byt. Ak nemožno garážové stojisko umiestniť v dome, stavebným napojením naň alebo samostatne na pozemku rodinného domu, musí byť na tomto pozemku vymedzená zodpovedajúca plocha na odstavenie vozidla. Rodinný dom má mať vymedzený priestor na ukladanie odpadu z domácnosti. Ak nemožno takýto priestor situovať v dome, treba vymedziť priestor na nádobu na odpad z domácnosti na pozemku rodinného domu. Hlavné schodište a chodba v rodinnom dome majú mať najmenšiu podchodnú výšku 2 100 mm a najmenšiu priechodovú šírku 900 mm; pomocné schodište má mať najmenšiu priechodnú šírku 750 mm.

Na pozemku rodinného domu sa môže umiestniť drobná a jednoduchá stavba, ktorá má doplnkovú funkciu k hlavnej stavbe alebo slúži na podnikanie.

Podľa odseku 4 sa stavba umiestni tak, aby svojím vzhľadom a účinkami na okolie nezhoršovala obytné a životné prostredie a podľa charakteru podnikania spĺňala aj požiadavky na dopravnú obsluhu a parkovanie.

Hotel, motel a penzión. Hotel, motel a penzión svojím stavebnotechnickým usporiadaním a vybavením musia spĺňať požiadavky na krátkodobý pobyt. Priestor vstupnej časti každej stavby uvedenej odseku 1 musí umožňovať plynulý príjem a odbavenie hostí. Svetlá výška izby host'a musí byť najmenej 2 600 mm. V časti izby so zošíkmeným stropom sa do plochy izby započítava plocha, ktorej svetlá výška je najmenej 1 600 mm. Predsieň musí mať najmenšiu priechodnú šírku 900 mm, v izbe určenej na ubytovanie osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie musí byť priechodná šírka predsieni 1 500 mm a dĺžka 2 200 mm. Minimálna šírka chodby pre hostí je 1 500 mm, najmenšia priechodná šírka schodišťa pre hostí je 1 100 mm. Najmenšia šírka chodby pre zamestnancov je 1 200 mm, najmenšia priechodná šírka schodišťa pre zamestnancov je 1 100 mm. Komunikácia zamestnancov sa nesmie krížiť s komunikáciou hostí. Najmenšia plocha izby je 8 m² pri jednoposteľovej izbe a 12, 6 m² pri dvojposteľovej izbe. Ak má izba viac ako dve postele, na každú ďalšiu posteľ sa podlahová plocha izby zväčšuje najmenej o 5 m². Zariadenie na osobnú hygienu musí mať plochu najmenej 4 m². Stavba hotela, motela a penziónu s viac ako dvoma nadzemnými podlažiami musí byť vybavená výťahom, ak má viac ako tri nadzemné podlažia, musí mať evakuačný výťah. V časti hotela, motela a penziónu, v ktorých sa poskytujú stravovacie služby a v ktorých sa prevádzkuje spoločenská alebo kultúrna činnosť, musí byť záchod oddelený pre mužov a pre ženy s predsieňou a umývadlom, pričom najmenej jedna záchodová kabína má byť riešená na použitie osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu. Podľa ustanovenia odseku 10 sa postupuje aj pri samostatnom zariadení verejného stravovania.

Každá stavba uvedená v odseku 1 musí byť pripojená na verejnú telefónnu sieť a pri ubytovacej kapacite vyššej ako 30 osôb musí byť vybavená zariadením na núdzový akustický signál. Každá úniková cesta musí mať núdzové osvetlenie a vyznačený

smer úniku. Ustanovenia odsekov 1 až 13 sa vzťahujú primerane aj na ostatné ubytovacie zariadenia na krátkodobé pobyty.

Budova na administratívu, správu a riadenie, banka a pošta . Budova na administratívu, správu a riadenie, budova banky a pošty sa umiestňujú v obytnej a výrobnjej zóne sídelného útvaru s rešpektovaním širších vzťahov. Stavebnotechnické a dispozičnoprevádzkové riešenie budov podľa odseku 1 musí spĺňať požiadavky hygieny, bezpečnosti a ochrany zdravia, civilnej ochrany a požiarnej bezpečnosti. **Pre každú z budov uvedených v odseku 1 sa musí navrhnúť odstavná plocha pre osobné motorové vozidlo s požadovanou kapacitou.**

Budova na obchod a služby. Budova na obchod a služby, ktorá má viac ako tri nadzemné podlažia s predajnými priestormi, musí byť vybavená **evakuačným výťahom**. Hlavná dopravná komunikácia v predajnej miestnosti musí mať priechodovú šírku najmenej 2 000 mm, na prízemí 2 500 mm. Na križovaní komunikácií musí byť umiestnený **ukazovateľ k východu z budovy**. Najmenej pri jednej pokladnici každého oddelenia musí byť zaistený priechod so šírkou najmenej 900 mm a manipulačná plocha vo výške 800 mm nad podlahou. Najmenšia priechodová šírka medzi samoobslužnými predajnými pultmi musí byť 1 800 mm. Pri stavebných úpravách existujúcej stavby musí byť najmenšia šírka medzi samoobslužnými pultmi najmenej 1 500 mm. **Vstup pre príchod zákazníkov musí byť oddelený od vstupu slúžiacemu prevádzke.** Sklad potravín musí byť oddelený od skladu nepotravinového tovaru a musí byť vybavený zariadením na meranie teploty a vlhkosti. Pri budove na obchod a služby s počtom parkovacích miest 50 a viac treba zaistiť napojenie z príľahlej pozemnej komunikácie na odbočenie vľavo ľavým odbočovacím pruhom. Budova na obchod a služby musí byť **vybavená záchodom pre verejnosť v počte zodpovedajúcom kapacite budovy**. Ustanovenia odsekov 1 až 6 sa vzťahujú na každú budovu na obchod, ktorej celková predajná plocha je väčšia ako 2 000 m². Stavebnotechnické a dispozično-prevádzkové riešenie budovy podľa odsekov 1 a 6 musia spĺňať požiadavky hygieny, bezpečnosti a ochrany zdravia, civilnej ochrany a ochrany pred požiarmi.

doc. Ing.arch. Andrea Bacová, Phd,

použitá literatúra:

Stavebný zákon č. 50/1976 v znení neskorších predpisov (aktualizovaný)
Vyhláška 532/2002 o Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie